

5

אל תשת, אעפ"י⁴²
יזנחנין יין ושכר לשאר אבלים, כדכתיב: תנו שכר לאובד
למרי נפש (משלי כא ו), אתה ובניך אל תשת כי אין לכם
הון: דין אבלות, ועוד שאתם אסורים בו ויש בו חיוב מיתה
בעת בואכם אל אהל מועד, כי אין דרך שכור לעבוד.

התקנות
בשם ה' אלהי

יג רבי עקיבא אומר "שחוק
וקלות ראש מרגילין לערות מסורת סייג לתורה
מעשרות סייג לעושר נרדים סייג לפרישות יסיג
לחכמה שתיקה:

6

בשם ה' אלהי

7

אמר רב יהודה
אמר רב בשעה *שעלה משה למרום מצאו
להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות
אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך אמר לו
אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות
ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל
קוץ וקוץ תולין תולין של הלכות אמר לפניו
רבש"ע הראהו לי אמר לו חזור לאחורך הלך
וישב בסוף 7 עמונה שורות ולא היה יודע
מה הן אומרים השיש כחו בין שהגיע לדבר
7 אחד אמרו לו תלמדו רבי מנין לך אמר להן
הלכה למשה מסיני נתיישבה דעתו חזר
סובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבוננו של
עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י
אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר
לפניו רבוננו של עולם הראיתני תורתו הראני
שברו אמר לו חזור 7 [לאחורך] חזר לאחוריו
ראה ששוקלין בשדו במקולין אמר לפניו
רבש"ע "זו תורה זו שכרה אל שתוק כך
עלה במחשבה לפני

גמ' מנחות (כ"ג)

1

ויקחו בני אהרן נדב ונאביהוא איש מחמתו ויתנו בהן *
אש וישירו עליה קטרת ויקרבו לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה
אתם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם וימתו לפני יהוה: ב
ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש
ועל פני כליהעם אכבד וידם אהרן: ויקרא משה אל מישאל ואל
אלצפן בני עזאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו אתי אחיכם
מאת פני הקדש אל מהוץ למחנה: ויקרבו וישאם בכתנתם אל
מתוץ למחנה כאשר דבר משה: ויאמר משה אל אהרן ולא לעזר
ולאיתמר בניו ראשיכם אלי תפגעו ויבגדיכם לא תפרמו ולא
תמתי ועל כליהעדה תקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את
השרפה אשר שרף יהוה: ומפתח אהל מועד לא תצאו פתחלתו:
כישמן משחת יהוה עליכם ויעשו כדבר משה:
וידבר יהוה אל אהרן לאמר: יין ושכר אל תשתו ואתה ובניך
אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמתי חקת עולם לדתיכם:
ולמקביל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור: ולהורית
אתי בני ישראל את כליהעדים אשר דבר יהוה אליהם ביד
משה:

2

(ג) הוא אשר דבר וגו', היכן²⁴ דיבר, ונועדתי שמה לבני
ישראל ונקדש בכבודי (שמות כט מג)²⁵, אל תקרי: בכבודי,
אלא "במכובדי", אמר²⁶ לו משה לאהרן: אהרן אחי, יודע
הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או
בי או כך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך. וידם
אהרן, קיבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קיבל, שנתייחד עמו
הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין²⁷.

גמ' (ל"ג)

3

ורבי אברהם גם כן אמר, הוא אשר דבר ה' לאמר, כבר
אמר לי השם שיראה קדושתו בקרובים
אליו, כטעם רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה (עמוס ג
ב), וכאשר אראה כם קדושתו זו אז אהיה נכבד על פני כל
העם וייראו ממני. ואם כן, הוא דבור לא נכתב, כי השם
הודיעו דרכיו שכך המדה הזאת לפניו:

ולדעתי בדרך הפשט אין צורך לכל זה, כי דבר השם,
גזרותיו ומחשבותיו וענין דרכיו, והדבור יאמר
ככל אלה, דברתי אני עם לבי (קהלת א טז), חשבתי מחשבה
זו. וזה הדבר אשר מל יהושע (יהושע ה ד), זה הענין, על
דבר הכסף (בראשית מג יח). וכן ותהי אשה לבן אדוניך כאשר
דבר ה' (שם כד נא), גזר, וכמוהו באבירים בכורו יסדה ובשגוב
צעירו הציב דלתיה כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון
(מ"א טו לד):

והנה אמר משה, המקרה הזה הוא אשר גזר השם לאמר
אל לבו, בקרובי אקדש, שלא יהרסו אל קדושתו,
ועל פני כל העם אכבד, שיהיו נוהגים כבוד במשכני:
וטעם וידום אהרן. שהיה בוכה בקול, ואז שתק, או
כטעם ואל תרום בת עיניך (איכה כ יח):

4

ולא אמר וישתוק, דשתיקה אינו מורה
אלא שתיקה מדבור, או מבכי ואנחה, ודממה מורה גם על
שקט הלב ומרגוע הנפש הפנימית, ולא שתק לבד אלא וידום
וצידק עליו את הדין.

גמ' אבות
העושה חייב לומר
אמר כן

9

לך דמיה תהלה אב סה
אלהים בציון ולך ישלם נדרי: שמע תפלה עדיך כל בשר
ובאו דבני עונת גברו מני פשעינו אתה תכפרם: אשרי תבקר
ותקן ב' ישיבן חצריה בשבעה בטוב ביתך קדש היכלך:
נתן ב' בצדק השגנו אלהי ישענו מבטח כל קצווי ארץ וס'
רחמי: מכיו הרים הכחו ואור ברורה:

